

MARI JUNGSTEDTOVÁ

temný anděl

GOTLAND

≡ KNIHA ZLIN

FLEET

Mari Jungstedtová

Temný anděl

MARI
JUNGSTEDTOVÁ
temný anděl

Copyright © Mari Jungstedt 2008

Published in agreement with Stilton Literary Agency

Translation © Karolína Kloučková 2014

ISBN 978-80-7473-273-7 (PDF)

Bossemu Jungstedtovi,
milovanému bratrovi, kterého stále nosím v srdci

Byla tak krásná, jak tam stála v bílých šatech s širokou stuhou kolem štíhlého pasu. Blondaté vlasy vyčesané do drdolu. Měla styl. Usmívala se do objektivu, hlavu maličko nakloněnou na stranu. Před fotoaparátem po každé koketovala. Vždycky krásně oblečená, se sepnutými vlasy a s oslnivým úsměvem na rtech. Ať stála v kuchyni a ohřívala párky, česala na zahradě jablka nebo vedla děti k autu. Masky. Křehká jako sklo v rámečku s fotografií. Vzal snímek a mrštil jím o zeď.

Střeby, které se rozlétly po pokoji, představovaly jeho život.

Zatažené žaluzie brání jarnímu slunci proniknout dovnitř. V místnosti panuje ticho. Z dálky se ozývá hluk projíždějících aut a štěkání psa. Sirény. Tlumené hlasy kolemjdoucích, tu a tam smích. Zvuky ulice, zvuky života. S námi to nemá nic společného. Mé vyprávění se zrcadlí ve tváři, do které hledím. Její rysy jako by se prohloubily, v očích se zračí soucit. Mlčíme.

Zase jsem vyprávěl jednu ze svých dětských vzpomínek. Vlastně nic mimořádného, vůbec ne. Jenom kousíček všedního dne. Ale vzpomínka v mém nitru zůstává dokonale ostrá, ačkoli od té doby uplynulo pětadvacet let.

Bylo mi sedm, když mě jednoho rána napadlo, že maminku překvapím snídaní do postele. Ta myšlenka se mi zrodila v hlavě, jakmile jsem procitl a zjistil, že všichni ostatní ještě spí. Přišlo mi to jako skvělý nápad. Udělám mamince radost, byla včera tak smutná. Seděla na pohovce a plakala. Strašně dlouho. Vůbec nemohla přestat. Netušil jsem, proč bývá tak často smutná. Stávalo se to pravidelně. Plakala a kouřila, kouřila a plakala. Potom celý večer protelefonovala a nakonec jsme my děti musely jít spát. Nemohl jsem udělat vůbec nic. Ani já, ani moji sourozenci. Jenom jsme byli

taky smutní. Ale teď jsem přišel na něco, co přece jenom stálo za zkoušku. Mohl jsem jí připravit snídani.

Horlivě jsem vyskočil z postele a utíkal na záchod. Doufal jsem, že nikoho neprobudím. Chtěl jsem to udělat sám, bez pomoci sourozenců. Jenom mne měla nadšeně obejmout, až přijdu s tácem do její ložnice, jenom mně měla být vděčná. A všechno mělo být zase dobré.

Opatrně jsem se plížil ze schodů. Vzpomínám si, jak jsem při každém vrznutí pevně sevřel oči hrůzou, že se probudí. V kuchyni jsem potom vytáhl misku a lžíci. Ale krabice s kukuřičnými lupínky byla ve spíži až na nejvyšší polici, kam jsem nedosáhl. Musel jsem si přinést z jídelny židli. Byla hrozně těžká. S námahou jsem ji dotáhl do kuchyně a postavil před spíž. Vylezl jsem na ni a natáhl se po balíčku. S potěšením jsem naplnil misku a zalil lupínky mlékem tak akorát. Maminka měla všechno ráda tak akorát. Ani málo, ani moc. Cukr, ten by si určitě dala. Kde jenom najít cukr? Ano, támhle za ovesnými vločkami. Výborně. Vzal jsem lžíci a nabral takové množství, které by mělo stačit, ale zase aby to nebylo příliš. Maminka si pokaždé stěžovala, když bylo jídlo příliš sladké, to jsem mockrát slyšel.

Co ještě chybí? Určitě chléb. Otevřel jsem dózu na pečivo. Ležel tam bochník chleba. Na obalu stálo Skogaholm. Číst už jsem uměl, starší sourozenci mě to naučili. Nůž jsem našel v zásuvce a teď mě čekalo to nejtěžší – ukrojit dva krajíce. To by mělo mamince stačit, a kdyby to bylo moc, nemusí přece oba sníst. Je dospělá a pro dospělé neplatí stejná pravidla jako pro děti. Potíž byla v tom, že nesnášela příliš tlusté krajíce. Musel jsem ukrojit tenké. Zkusil jsem to, ale krajíc byl strašně křivý. Nahoře tlustý a dole tenoučký. Nespokojeně jsem si ho prohlížel. Nebylo to dobré. Neodvážil jsem se ho vyhodit, maminku by to rozzlobilo, tím jsem si byl jistý.

Často naříkala, jak je všechno drahé. Sýr stál tolik peněz, že jsme my děti mohly dostat na chléb každý jenom po jednom plátku. Maminka si vždycky dávala dva. A když jsem někdy poprosil o druhou sklenici mléka, podívala se tak nespokojeně, že jsem to raději nechal být. Nerozhodně jsem držel krajíc v ruce. Co s ním? K ničemu se nehodil. Výsledkem celého mého úsilí by byla nespokojenost se snídání jen kvůli tomu hloupému krajíci. Hlavně nesmí být příliš tlustý a všechno bude skvělé. S tímhle bych se toho dokonalého štěstí v její tváři, po kterém jsem tolik toužil, nedočkal. Mezi očima by jí naskočila vráska a okolo úst zklamaný výraz. Jenom kvůli zatracenému krajíčku chleba.

Nahlédl jsem do haly a naslouchal. Vzduch byl čistý, všichni pořád spali. Rychle jsem si krajíc nacpal do pusy, jenom abych se ho zbavil. Zkusil jsem ukrojit nový a tentokrát to bylo lepší. Máslo však bylo ztuhlé, a když jsem se snažil jím krajíce namazat, drolilo se. Zakryl jsem nerozmazané kousky sýrem. Potom jsem dostal nápad. Co kdybych jí na chléb dal tři plátky sýra místo obvyklých dvou? Měla by potom ještě větší radost? Ale když jsem uviděl tři plátky položené na každém z krajíců, nebyl jsem si jistý. Na první pohled to bylo moc. Co když ji takové plýtvání rozzlobí? Nechtěl jsem nic riskovat a raději jsem z každého krajíce přebytečný plátek sýra snědl. Prohlížel jsem si své dílo. Bylo skoro hotové.

Ze skříňky jsem vzal talíř a podnos. Maminka by si nikdy nepoložila chléb přímo na stůl. Když jsem všechno rozmístil na podnos, cítil jsem, že něco chybí.

No jasné, jak jsem jen mohl zapomenout! Přece káva. Bez kávy to nejde, ta je ze všeho nejdůležitější. Maminka pila kávu vždycky hned, jak vstala. Říkávala, že jinak by se necítila jako člověk. A ubrousek! Musí mít něco na otření úst, zlobí se, když na stole chybí ubrousky.

Pospíchal jsem do jídelny a pokusil se utrhnout kus z role papírových utěrek. Nepovedlo se mi to, byl celý oškubaný. Zkusil jsem to znovu a podařilo se mi odtrhnout celý díl rovně. Ten ošklivý jsem zmačkal a vyhodil do koše. Zbývala káva. Znovu jsem znejistěl. Jak ono se to dělá? Věděl jsem, že ji maminka nějak vaří. A že používá termosku. Měli jsme termosku červenou s černým hrdlem a černým víčkem. Potřeboval jsem vodu a kávu. Kávu jsem našel v dóze ve spíži. Vzal jsem ji do ruky, ale hned jsem zaváhal. Jak kávu do termosky dostat? A navíc se musí vařit. Otočil jsem se a podíval se na sporák. Když se otočí některým z těch knoflíků, plotna se rozežřeje. To jsem věděl. Hluboce jsem se zamyslel. Bylo to to poslední, co chybělo. Musel jsem na to přijít, aby maminka dostala svou snídani do postele a byla zase šťastná. Rozhodl jsem se pro jeden ze spínačů a otočil jím na šestku. Nejvyšší číslo by mělo znamenat nejvyšší teplotu. Chvilku jsem počkal a přidržel jsem ruku nad plotýnkami. Nejbližší z nich začala vydávat teplo. Hurá! Byl jsem rozčilený z vědomí, že jsem skoro u cíle. Vzal jsem termosku a pustil vodu. Musel jsem se postavit na židli, abych dosáhl na koutek. Naplnil jsem ji do poloviny vodou, zdálo se mi to tak akorát. Když ji teď postavím na plotnu, začne se voda uvnitř vařit. S pocitem pýchy nad svou šikovností jsem termosku postavil na horký sporák. Přesně v tu chvíli jsem zaslechl, jak někdo nahoře vešel do koupelny. A jéje. Snad to není maminka!

Ve stejném okamžiku se začalo z plotny kouřit. A kuchyní se linul strašný zápach. Něco se muselo pokazit. V následující vteřině už jsem slyšel maminku běžet dolů ze schodů. Srdce se mi úzkostí zastavilo.

– *Co to tady proboha vyvádíš?* vykřikla a rychle odstranila termosku z plotny. *To jsi vážně takový hlupák? Chceš podpálit dům?*

Celá kuchyně se nořila v hustém dýmu. Maminka byla vzteky bez sebe, i skrz kouřovou clonu jsem viděl její temný pohled. Zlobila se a křičela. Zaslechl jsem za sebou, jak do kuchyně přišli sourozenci. Sestra začala hlasitě plakat.

– *Chtěl jsem ti jenom...* pokusil jsem se to vysvětlit a cítil jsem, jak se mi chvěje spodní ret. Byl jsem ochromený hrůzou.

– *Ven! zakřičela. Ven odtud, ty zatracenej kluku!* Jednou rukou mi hrozila a v druhé držela termosku. *Úplně jsi zničil termosku, máš vůbec tušení, jak byla drahá? Teď abych koupila novou. A kde na ni mám vzít?*

Hlas jí přeskočil a začala hlasitě vzlykat. Naprosto vyděšený jsem vyběhl schody do patra a zavřel se ve svém pokoji. Toužil jsem po tom, abych měl ve dveřích klíč a mohl se zamknout. Toužil jsem odtud utéct a nikdy se nevrátit. Zalezl jsem pod peřinu jako vystrašené zvíře a celý jsem se třásl.

Zůstal jsem tak několik hodin. Nepřišla za mnou.

A propast v mém nitru rostla.

Slavnostní zahájení provozu nové kongresové haly ve Visby představovalo jednu z nejdůležitějších společenských akcí celého roku. Díky hale se měl Gotland dostat na mapu důležitých kongresových center a získat tak celoročně na atraktivitě, zatímco doposud vítal především letní turisty, kteří sem přijížděli za sluncem. Pozvaní hosté chvátili k hlavnímu vchodu příkřeň v nečekaně silném dubnovém větru. Visbyský žestový orchestr s chutí vyhrával bez ohledu na poryvy větru, který nešetřil ani ty nejupravenější účesy, pohrával si s kravatami uvázanými okolo čerstvě oholených krků a dodával červeň pečlivě napudrovaným nosům.

S větrem bojoval i hlouček fotografů tísnicích se v blízkosti nataženého rudého koberce.

Sešli se tu také představitelé místního tisku a několik fotografů poslaly dokonce i bulvární plátky z hlavního města, kdyby dorazila nějaká ta celebrita.

Velkolepá moderní stavba ze skla a betonu se blyštěla ve večerním slunci. Měla dokonalou polohu těsně za hradbami Starého Města na kraji Almedalenského parku, jenom kousek od moře. Podle některých zbytečně vyhozené peníze daňových poplatníků, podle jiných skvělý projekt, ze kterého bude Gotland jen těžit.

V davu příchozích se objevila řada známých tváří: komunální politici, nejvyšší představitelé místního průmyslu, obchodníci, hejtmanka a biskup, kulturní elita a z pevniny dorazily i známé osobnosti, které na Gotlandu vlastní letní domy. Počet celebrit a mediálních tváří, které si na ostrově pořizují letní sídla, každoročně narůstá.

Ve dveřích stál hostitel dnešního večera, organizátor slavnosti Viktor Algård. Společně s ním hosty vítali krajská hejtmanka a starosta Visby. Odevšud se ozývaly zdvořilostní fráze a letmé polibky na tvář nebraly konce.

Vstupní hala se rychle naplnila a mezi stěnami se rozléhal šum tlumených rozhovorů. Místnost byla nejmeně deset metrů vysoká, vybavená v seversky čistém stylu a ve světlých barvách. Mladičké hostesky se mrštěně pohybovaly mezi návštěvníky a nabízely jednohubky a dobře vychlazené šampaňské Moët & Chandon. Halu zdobily bílé lilie ve štíhlých křišťálových vázách a na vysokých stolcích hořely ve svícnech svíčky. Rozlehlá okna skýtala fantastický výhled na pohádkovou tvář historického města: v popředí Almedalenský park se zelenými koberci trávníků, jezírkem s kachnami a prýstícím vodotryskem. Za ním hradby zčásti pokryté popínavými rostlinami a nad nimi se tyčící obrysy středověkých domů a ruin kostelů Nejsvětější Trojice a svatého Larse a celý obraz korunovaný třemi černými

věžemi katedrály, které se vzpínají vysoko k nebi. Na druhé straně nekonečné moře. Lepší místo byste těžko hledali.

Když byli všichni hosté uvnitř, vystoupila na pódium umístěné v rohu vstupní haly krajská hejtmanka. Byla to elegantní dáma vyššího středního věku oblečená v dlouhé černé sukni a hedvábné halence. Blondaté vlasy měla krátce zastřižené do slušivého účesu.

– Všechny vás tady vítám, zahájila projev a přelétla pohledem tváře slavnostně oděných posluchačů. Je pro mne velkou ctí konečně moci zahájit slavnostní otevření nové kongresové haly ve Visby. Práce na celém projektu trvala pět let a mnozí z nás už se nemohli dočkat výsledku. Ale dlouhé čekání se vyplatilo.

Rozmáchlým gestem ukázala okolo sebe a odmlčela se. Jako by chtěla všem umožnit, aby nasáli atmosféru a vychutnali si vkusnost zařízení. Světle šedá podlaha z gotlandského vápence ze Slite, stěny pokryté javorovou dýhou a dlouhý recepční stůl zdobený výrobky z plstěné vlny gotlandských ovcí. Široké osvětlené schodiště obložené americkou třešní vedlo do patra, kde se bude podávat večeře a později tančit.

– Samozřejmě jsme slyšeli i skeptické hlasy, pokračovala hejtmanka. Vždycky, když chce člověk uskutečnit něco nového, musí počítat s překážkami. Domnívám se však, že většina odpůrců dnes už vidí, jaký přínos bude nové kongresové centrum pro celý ostrov znamenat.

Odkáslala si. To, co řekla, byla pravda jen zčásti. Proti výstavbě se zdvihla velká vlna odporu, jejíž síla hejtmanku zaskočila. Na obecní radě i na krajském úřadě byli od zveřejnění plánů zavaleni množstvím stížností. Bouřlivá debata se strhla v tisku. Odpůrci se obávali, že zbytečně luxusní stavba pohltí už tak omezené finance na úkor zařízení pečujících o děti a staré

lidi. Gotlandané měli ještě čerstvě na paměti jinou investici, která dopadla příšerně – v obci Snäck investovali do výstavby hotelu a obytné zóny. Z projektu však nakonec sešlo a obec přišla o spoustu milionů. Developerská firma skončila v konkurzu a obec musela celý projekt prodat místnímu staviteli za jedinou korunu. Lidé nechtěli za nic na světě připustit, aby se takové fiasko opakovalo.

A k tomu ještě další vlna kritiky proti místu, které bylo pro novou budovu zvoleno. Vždyť je to všem na očích, u milovaného Almedalenského parku, a aby toho nebylo málo, stavba kazí výhled na moře.

Stavbu centra provázely po celou dobu protestní akce ochránců životního prostředí. Jejich aktivity způsobily zpoždění a tím také prodražení celého projektu. Nakonec však budova i přes všechn odpor stojí. Hejtmance se ulevilo, když stavba přece jenom dospěla k úspěšnému cíli.

– Těžko dokážeme v této chvíli předpovědět, co bude kongresová hala pro ostrov znamenat, ale nepochybně je to krok správným směrem, krok k růstu celého Gotlandu, jehož pozitivní vývoj v posledních letech sledujeme.

V publiku to spokojeně zašumělo a lidé souhlasně přikyvovali.

– Naše vysoká škola se každým rokem rozrůstá a láká čím dál víc studentů, pokračovala. Naše mládež už nemusí kvůli studiu opouštět rodiště a odcházet na pevninu. Rozšiřuje se také působnost úřadů na ostrově, takže budoucnost Gotlandanů vidím jenom v těch nejlepších barvách. Firmy se nebojí na ostrově investovat a rozmach turistického ruchu můžeme ilustrovat nárůstem počtu návštěvníků – počet ubytovaných v loňské sezoně ve srovnání se sezonou předchozí vzrostl o čtyřicet tisíc. Radujme se nyní společně z tohoto vývoje

a z nového kongresového centra, které posune Gotland o další kus vpřed. Na zdraví všem! A na naši novou kongresovou halu!

Hejtmance se chvěl hlas a v očích se jí zalesklo. Nikomu neuniklo, že tuto chvíli upřímně prožívá.

Všichni hosté pozvedli své sklenky.

Viktor Algård si otevřel minerálku a rozhlédl se. Zatím všechno běží podle plánu a může si večer v klidu užívat. Po tolika letech v branži už to byla rutinní záležitost. Vlastnil největší gotlandskou agenturu zajišťující společenské akce, a i když neměl na seznamu kontaktů tak slavná jména jako jeho kolegové v hlavním městě, stejně to byl úspěch. Dnes večer měl na sobě elegantní černý oblek nejmodernějšího střihu. Fialová hedvábná košile mu dodávala dandyovský šmrnc. Bylo mu přes padesát, ale velmi dbal na svůj zevnějšek. V přátelském obličejí se objevilo pár vrásek, jenom když se smál. A to dělal často. Vlasy měl stále husté, tmavé a pro dnešní večer si je sčesal dozadu. Sahaly mu skoro po ramena. Po otci, který pocházel z Tunisu, zdědil tmavou pleť, temně hnědé oči a plné rty. V zásadě byl se svým zevnějškem i s životem, jaký vedl, spokojený.

S potěšením se rozhlížel po hypermoderním sále, který mohl pojmut až tisícovku hostů.

Na pořádání kolaudačních slavností bylo něco mimořádného. Moci být na místě jako první. Dnešní večer plánoval několik měsíců. Nezapomněl na jediný sebemenší detail.

Pozvedl ruku, aby pozdravil hejtmanku, která se na něho z dálky usmívala. Věděl, že je spokojená. Jediné, co jim trochu zkrátilo plány, byl silný vítr, kvůli kterému slavnost přesunuli dovnitř budovy. Ale copak na tom záleží, když šampaňské teče proudem do nablýskaných skleniček?

Vyšel po schodech do patra, aby v kuchyni zkontroloval, že všechno je, jak má být. Bylo tam rušno. Osm kuchařů pracovalo na tom, aby bylo jídlo dokonalé. Právě aranžovali hotové předkrmy na talíře. Bude se podávat lososová a citronová pěna se sýrem Feta, rukolový krém a dále jehněčí rostbíf marinovaný v hořčici se zapečenou kořenovou zeleninou a jako dezert nugátová panna cotta s malinami v bezinkovém dipu. Velmi gotlandské a dokonale promyšlené. Zavolal na zpočené kuchaře několik povzbudivých slov a vrátil se k baru. S radostí pozoroval rychlost, s jakou tu plnili jednu sklenku za druhou. Začátek se vydařil – bylo důležité, aby se hosté začali bavit, jak nejrychleji to jde. Hostesky celé v bílém právě na prostřených stolech zapalovaly svíčky ve stříbrných svícnech. Bude to vydařený večer.

Ve vstupní hale to žilo. Soudě podle hlasitého smíchu, hosté se už dostávali do nálady.

Kousek stranou zahlédl svou milovanou v živém rozhovoru s dvěma předními gotlandskými umělci. V ohnivě rudých šatech a s blondátými vlasy v pážecím účesu byla mezi ostatními hosty nepřehlédnutelná. Působila by vznešeně, nebýt živelného projevu. Hlasitě se smála a svá slova podtrhovala rozmáchlými gesty. Očividně zrovna vyprávěla jednu ze svých nesčetných anekdot. Oba muži stáli těsně u ní a zaujatě naslouchali.

Když okolo ní rychlým krokem procházel, pousmál se a vrhl na ni zamilovaný pohled.

Jejich vztah trval dva měsíce. Začalo to na jedné vernisáži, kterou ve městě organizoval. Procházel se mezi obrazy, dali se do řeči a tak si rozuměli, že večer odcházeli společně. Prošli se podél moře a nakonec spolu povečeřeli. Když se pozdě v noci rozcházeli, byl zamilovaný.

O jejich vztahu neměl zatím nikdo ani tušení. Rozhodli se, že se zveřejněním své lásky ještě vyčkají. Visby

je malé město, kde se všechno rychle roznese a jeho rozvod s Elisabeth ještě nebyl uzavřený. Manželka byla tak příšerně slabá, tak zranitelná. Fyzicky i psychicky.

Jeho nová láska byla úplně jiná.

Komisař Knutas ve skutečnosti tento druh akcí nesnášel. Ty řeči a strojená srdečnost všech okolo. Člověk většinou za celý večer nezapřede jediný rozumný hovor. To Line ho přemluvila, aby šli. Je šéfem kriminálního oddělení místní policie a jeho postavení znamená určité závazky. Některé věci prý prostě odmítnout nemůže. Zahájení provozu nové kongresové haly je pro ostrov důležité a navíc měla manželka za to, že vyrazit mezi lidi bude docela příjemné. Line byla v Knutasových očích společensky nesmírně nadaná. Dokázala vzletně pohovořit s každým, kdo jí přišel do cesty. Ať už to byl zasloužilý člen městského zastupitelstva, nebo nejznámější místní zpěvák, pokaždé si skvěle popovídala. Nechápal, jak to dělá.

Na dnešní večer si oblékla trávově zelenou tuniku s květy vyšívanými hedvábím a záplavu zrzavých středně dlouhých vlasů nechala volně padat na ramena. Seděla u stolu šikmo naproti němu a živě gestikulovala bledými pihovatými pažemi. Musel se pousmát. Dnes měl na společnost u stolu výjimečné štěstí. Seděla tu Erika Smittenbergová, šarmantní manželka vrchního žalobce Birgera Smittenberga a písničkářka z Ljugarnu, která se svými baladami a písněmi vystupovala po vesnicích a hospůdkách po celém ostrově. Manželé Smittenbergovi Knutase vždycky fascinovali – byli tak odlišní, až to působilo komicky. Birger byl vysoký, hubený, celkem milý, ale za všech okolností naprosto korektní a umírněný. Jeho žena byla malá a zavalitá, a když se rozesmála, skleničky na stole vibrovaly a lidé se po nich překvapeně ohlíželi. Knutas se v její

společnosti skvěle bavil, povídali si o všem možném kromě jeho práce, za což byl rád. Hodně času strávili rozhovorem o golfu, který byl Knutasovým velkým koníčkem. Krajina i klimatické podmínky na ostrově jsou pro golf ideální. Erika vyprávěla zábavné historky ze svých golfových začátků.

Začalo jaro a trávníky už byly krásně zelené. Slunce se ukazovalo čím dál častěji a rozechřívalo zemi a po zimě vychladlé duše. Knutas byl odhodlaný se v nejbližších dnech vypravit na své nejoblíbenější hřiště Kronholmen. Už dávno si nezahrál. Třeba hned zítra, pomyslel si. Jen musí přestat foukat. Možná s ním pojedou i děti. Měl pocit, že se mu dospívající děti vzdalují. Dvojčatům bude brzy sedmnáct a jsou v prvním ročníku na gymnáziu. Bylo zneklidňující, jak rychle ty roky utekly. Měl pocit, že rychlosti času nestačí.

Náhle ucítil, jak ho Erika škádlivě šťouchla do boku.

– Vy jste mi ale společník! Našpulila rty s předstíranou nespokojeností, ale celá její tvář se vzápětí rozzářila úsměvem. Zasníl jste se?

– Omlouvám se, odvětil Knutas. Usmál se a pozvedl sklenku. Jenom se mi při tom příjemném rozhovoru o golfu zastesklo po Kronholmenu. Na zdraví!

Taneční parket se zaplnil už po prvních libých tónech orchestru. Hosté dopili kávu a tvořili hloučky okolo barů. Viktor Algård měl z vydařené slavnosti dobrý pocit. Nejnáročnější část večera měli za sebou. Připravít večeři pro více než pět set lidí znamená pokaždé velkou výzvu, ale dnes šlo všechno jako po másle. Teď už hosté začali opouštět svá místa u stolů a hledali si společnost podle vlastního vkusu. Někteří zamířili rovnou na parket, jiní se usadili na pohovkách podél stěn.

Viktor prohodil pár slov s hosteskami a číšníky, aby se ujistil, že je všechno v pořádku. A potom si mohl

konečně dopřát zaslouženou přestávku. Snažil se v davu najít svou milovanou, ale právě teď ji nikde neviděl. Rád by s ní byl aspoň na chvíli o samotě. Kéž by mohli na okamžik nepozorovaně zmizet. Zřejmě je někde se svými společníky od stolu. Podíval se na hodinky. Tři čtvrtě na dvanáct. Večere se protáhla, což bylo v zásadě dobré znamení. Atmosféra byla už od samého začátku příjemná a lidé se dobře bavili. Překvapení večera je připraveno na půlnoc, nezbývá než vyčkat, až show začne. Usrkával minerálku a nechal volně plynout myšlenky. Vybavila se mu tvář jeho ženy. Její vyčítavý pohled. Jako by všechno věděla. Ne že by na tom mohlo být cokoli překvapivého. Jejich manželství už dávno odumřelo, žili sice vedle sebe, ale jejich cesty se jen zřídka střetly. Bydleli na samotě na velkém venkovském statku v Hamře na jihu ostrova. Elisabeth si vystačila se svým tkaním ve stodole, kterou představili na ateliér. Jako by ho už vůbec nepotřebovala. Soustředil se na práci a přátele. Během let se jejich okruh sice značně rozšířil, ale Elisabeth většinu z nich neměla moc ráda. Byla samotářský typ a akce podobné té dnešní upřímně nesnášela. I migréna, kterou dostala dnes odpoledne, byla nepochybně jenom zástěrkou, aby se společenskému večeru vyhnula. Bylo to řešení, po kterém sáhla vždycky, když se jí do něčeho nechtělo. Když ležela s obkladem na čele v zatemněné ložnici, nikdo nemohl nic namítat. Vlastně jí za to byl vděčný. Mohl tak klidně přenocovat u své milované.

Až v okamžiku, kdy se tak bláznivě zamiloval, vyplula veškerá ubohost jejich manželství jasně na povrch. Vysněná žena vnikla do jeho života a obrátila všechno vzhůru nohama. Úplně ho pohltila. Teprve s ní pochopil, co mu v životě chybělo. Vášně. Chuť. Zájem. Vzájemnost. Partnerství.

Děti dávno vyletěly z hnízda a odstěhovaly se na pevninu. Vedly své vlastní životy. Toužil po svobodě. Po tom, aby nemusel svou lásku skrývat.

Ze zamyšlení ho vyrušili hosté, kteří s ním chtěli prohodit pár slov, poděkovat za skvělý večer nebo si s ním jenom potřást rukou. Rozdával úsměvy na všechny strany, těšilo ho, že všichni vypadají spokojeně.

Náhle hudba utichla a nahradilo ji víření bubnů. Světla v sále pohasla a reflektory osvětily jenom pódium. Všechny pohledy se soustředily právě tam. Nastal čas na překvapení večera.

Když se na scéně objevily členky populárního vokálního tria Afrodite, obecenstvo spustilo divoký potlesk. Kayo Shekoniová, Gladys del Pilasová a Blossom Taintonová zpívaly jako soulové bohyně. Navíc trojici půvabných žen nechyběla vřelost, vtip ani šarm, které rozdávaly na všechny strany. Ve Švédsku je jen málo tak nefalšovaných celebrit, říkal si Viktor Algård a byl rád, že se mu podařilo trio na dnešní večer získat. Najednou ucítil, jak ho někdo chytil za paži.

– Ahoj, jak se máš?

Vypadala spokojeně. Byla trochu bledá v obličeji, oči jí zářily.

– Dobře. Čekal jsem, kdy se za mnou zastavíš. Zrovna jsem se chtěl na chvilku ztratit, teď během představení se to hodí. Přidáš se?

– Promiňte, že ruším...

Z ničeho nic se vedle nich objevil barman a podával jí skleničku.

– Pro dámu. Mám vyřídit pozdravy od ctitele.

Viktor se zamračil.

– Co to... zasmála se a zmateně se rozhlédla. Podívejme, někdo mě chce skutečně rozmazlovat.

Překvapeně pozorovala barevný nápoj.

– Od koho to je?

Barman ukázal přes bar.

– Ne, už musel odejít.

Obrátila se znovu k Viktorovi.

– Jenom si odskočím. Kde se sejdeme?

Viktor ukázal ke schodům za barem.

– Přijď dolů. Pro hosty je to tam uzavřené, tak si budeme moct na chvíli v klidu sednout.

– Pospíším si. Podržíš mi prosím zatím tu sklenku?

– Jistě.

Viktor Algård řekl barmanovi, že se na chvíli vzdálí, a potom nenápadně seběhl ze schodů dřív, než ho stačil zadržet některý z upovídaných hostů. Jeho odchodu si očividně nikdo nevšiml, všichni se soustředili na dění na pódiu.

V přízemí byl menší bar, několik pohovek a prosklené dveře vedoucí na terasu s kamennou podlahou. Z terasy se dalo sejít do boční uličky. Vyšel ven, zapálil si cigaretu a zahleděl se na moře. Užíval si klid, ve tmě sem doléhalo jenom šumění příboje.

Několikrát zhluboka potáhl.

Zachvěl se zimou, venku se pořádně ochladilo. Típl cigaretu a vrátil se dovnitř. Posadil se na pohovku, urovňal si polštáře za zády, opřel se a zavřel oči. Až teď si uvědomil, jak je unavený.

Uslyšel v blízkosti nějaký zvuk a trhl sebou. Nějaký šramot vzadu u služebního výtahu. Ze svého místa tam neviděl, ale věděl, že výtah je za rohem u východu na terasu. Znehybněl. Jeho láska se ještě z toalety vracet nemohla.

Napjatě naslouchal, nečekaná společnost byla to poslední, o co teď stál.

Hudba i hlasy ze sálu sem doléhaly jenom tlumeně. Podíval se směrem k zavřenému baru, ale byl prázdný. Také potemnělá ulice za prosklenou stěnou zela

prázdnou stejně jako předtím. Že by se někdo vplížil dovnitř, zatímco venku kouřil? Chvilí stál o kus dál na terase zády ke dveřím. Myšlenky mu nervózně tékaly hlavou. Okolo bylo zase naprosté ticho, nikde nepostřehl žádný pohyb.

Zakroutil hlavou, muselo se mu to zdát. Nebo to byl nějaký pár hostů, který se chtěl na chvíli skrýt v soukromí. To se přece děje na každém večírku. Ale nejspíš si všimli, že tu sedí na pohovce, a odešli. Podíval se na hodinky. Uplynulo deset minut, jeho láska musí být každou chvíli zpátky.

Nápoj ve sklence, kterou odložil na stůl, vypadal lákavě a Viktor měl žízeň. Natáhl po něm ruku.

Sotva stačil polknout první doušek a v krku jako by mu propukl požár. Překvapeně podržel skleničku před očima a prohlížel si její obsah. Ostrá chuť byla povědomá, ale nemohl si vybavit, co mu připomíná. Teď ucítil i štiplavý zápach.

Ve stejném okamžiku se mu zatočila hlava, stěží se dokázal nadechnout a celé tělo zachvátila prudká křeč. S námahou se zvedl, popošel několik kroků, otevřel ústa, aby přivolal pomoc, ale nedokázal vydat jedinou hlásku. Místnost okolo ztratila jasné obrysy.

Viktor Algård ztratil rovnováhu a upadl.

Golfové hřiště Kronholmen se nacházelo v atraktivním prostředí na menším poloostrově obklopeném ze všech stran mořem. Ale ani okolní idyla nic nezměnila na výbušné atmosféře. Anders Knutas jenom zakroutil hlavou, když jeho syn Nils dostal za poslední hodinu už třetí záchvat vzteku nad nezdařeným odpalem. Knutas se po včerejším inspirativním rozhovoru s Erikou Smitenbergovou rozhodl využít dnešní překrásné počasí a strávit několik příjemných hodin na golfu společně s dvojčaty Petrou a Nilsem. Brzy pochopil, že to nebyl

nejlepší nápad. Obě děti právě procházely nejhorším obdobím puberty a vybuchovaly kvůli každé drobnosti. Stačilo, aby se Petry u snídaně zeptal, jestli si dá džus, a už se na něho obořila: *Nech mě být, tati!* Nils měl zase pocit, že se otec do všeho plete. Stačilo, aby se zeptal, jaké to bylo na fotbalovém tréninku. Se dvěma šestnáctiletými potomky prožívajícími tutéž hormonální bouři nebylo radno si zahrávat.

Když se ráno cestou ke schránce pro noviny podíval k modrému nebi bez mráčku, jevila se společná partička golfu s dětmi jako skvělý nápad. Vítr se úplně ztišil, slunce hrálo do zad. Byl prostě krásný den.

Ale k čemu to bylo dobré. Už teď litoval, že vzal dvojčata s sebou.

– Do háje už s tím! Jak já to tady nesnáším!

Nils rudý vzteky mrštil svou holí přímo do bagu vedle sebe a roztrhl jej. Hůl ještě ke všemu udělala díru v láhvi coca-coly, takže limonáda teď tryskala jako gejzír a nakonec stékala Nilsovi po nohavici nových džínů.

To už Knutas neustál. Po tom všem, co od těch dvou kyselých tváří od rána vydržel, mu došla trpělivost.

– Teď už toho mám tak akorát dost! vykřikl. Vidíš, jak jsi zničil ten nový bag, co jsi dostal k Vánocům? Dokud nezaplatíš do koruny, co stál, zapomeň na kapesné!

Naštvaně sbíral svoje věci a pokračoval v kázání:

– Člověk se snaží něco vymyslet, abychom společně strávili trochu času, a od rána se jen dívám, jak se mračíte. Ano, to se týká i tebe, Petro. A není to jedno. Chováte se oba jako rozmazlení spratci!

– Kašlu ti na to, křičel za ním Nils. O žádný nový bag nestojím, stejně už golf hrát nechci! Nenávídím to!

– Proč na mě křičíš? Nic jsem neudělala, přizvukovala Petra bratrovi.

Knutas rázoval k autu.

Byl našťvaný, smutný a zklamaný. Občas se jako rodič cítil naprosto ztracený. Vůbec už svým dětem nerozumí.

Cestou zpátky panovalo v autě hrobové ticho. Skoro třicet kilometrů beze slova. Knutas nevěděl, jak se s nimi znovu sblížit. Ať řekl cokoli, bylo to špatně. Asi by měl radši jenom mlčet.

A přitom přistupoval k rodičovství s takovými ambicemi, opravdu se snažil být dobrým otcem a netrávit příliš mnoho času v práci. Když to jen trochu šlo, s dětmi si hrával, chodívali společně na ryby, o prázdninách stavívali v lese bunkry a každou sezonu viděl aspoň několik Nilsových fotbalových zápasů. Když si děti přivedly domů kamarády, pokaždé byl milý a vstřícný. Jeden rok dokonce zastupoval jejich třídu ve sdružení rodičů. Bylo vážně naivní myslet si, že jim dobré vztahy vydrží po celý život? Že s Line vybudovali dobrý základ, na kterém se dá stavět? Během posledního roku poznal svůj omyl a ztratil veškeré iluze. Pomalu, ale jistě došel ke zjištění, že vztahy s dětmi jsou křehké a zranitelné a že se mohou kdykoli rozpadnout. Přesto kdesi v nitru věřil tomu, že to zas bude dobré.

Zaparkoval před domem a ulevilo se mu, když uviděl, že se v kuchyni svítí. Line je doma. Bude se mít komu svěřit. Několik metrů před ním spěchali jeho dva potomci po šterkové cestě k domu.

– Ahoj, tak jak jste si to užili? zavolala na ně Line z kuchyně, když vstoupili do haly.

– Super, zabručel Nils, skopl boty a zmizel na schodech do patra.

Knutas uslyšel, jak za ním zapadly dveře pokoje. Posadil se ke stolu v kuchyni a odevzdaně vydechl.

– Bože můj, co mám dělat?

– Copak se stalo?

– Všechno pořád jen špatně. Nechápu, proč jsou neustále tak nakvašení. Zvlášť Nils. Víš, co udělal? Naštval se tak strašně, že zničil ten bag, co dostal k Vánocům. Řekl jsem mu, že si nový bude muset zaplatit sám. A on, že prý na to kašle, že už stejně golf hrát nechce!

– Tomu se říká dospívání, řekla Line suše a postavila na stůl šálky na kávu. To musíme vydržet a jen klidně přihlížet.

Knutas zakroutil hlavou.

– Nevzpomínám si, že bych se sám někdy takhle choval. Jsme úplně jiná generace. Za našich časů jsme měli k rodičům úctu. Nedělali jsme ani neříkali, cokoli nás napadlo. Nebo snad jo?

Line si pohrávala se svým tlustým copem, a než nalila do šálků kávu, odhodila ho na záda. Potom se posadila naproti němu a vrhla na něho ironický pohled.

– Copak vážně neslyšíš, jak zapškle to zní? Opravdu jsi to všechno zapomněl? Vždyť jsi mi vyprávěl, jak ti doma zakázali jet s nějakou holkou stanovat do Kodaně, a tak jste místo toho odletěli do Paříže a neřekli rodičům ani slovo. A poslali jste jim pohled s Vítězným obloukem. Ten mi tvoje máma dokonce ukazovala. A kolik ti tehdy bylo? Sedmnáct?

– Dobře, dobře, řekl Knutas smířlivě. Asi je to jenom nezvyk, nemít nad nimi vůbec žádnou kontrolu. A nemít možnost si s nimi promluvit. Nils je strašně uzavřený, vůbec se k němu nemůžu dostat.

– Já vím. Ale snaž se to brát jenom jako takové období. Právě teď je to asi nejtěžší. Musí se od tebe odpoutat, aby našel sám sebe. Prostě se z nich pomalu, ale jistě stávají dospělí lidé, Andersi.

– Když já mám o ně takový strach.

Položila svou ruku na jeho.

– Rozumím ti. Ale vzpomeň si, jaké to bylo na podzim. Petra se mnou několik měsíců skoro nepromluvila.

A teď už je to zase mnohem lepší. Nils si zřejmě musí projít něčím podobným. Zkus si nedělat starosti, ono to přejde. Pro ně je dospívání taky bolestivé. Musejí na nějakou dobu popřít všechno, co děláme a říkáme, aby se od nás odpoutali. Je to naprosto přirozené.

Knutas hleděl manželce do očí a přál si, aby to dokázal taky brát tak s nadhledem. Otevřel ústa, aby něco řekl, ale přerušilo ho zazvonění telefonu.

Kolega mu sdělil, že v kongresové hale našli mrtvého muže.

Podle všeho byl zavražděn.

Ranní rozbřesk mi znovu bolestivě připomněl, že život pokračuje. Tak jako obvykle sedím nebo spíš napůl ležím na pohovce. Stejně jako jindy zažívám pocit neskutečnosti.

Ležím takhle už několik hodin, jenom jsem se přesunul z postele na pohovku v marné naději, že se mi ještě podaří usnout. Vzpomínky na dětství se mi vtírají do vědomí čím dál častěji. Jako by mě čas doháněl. Nedaří se mi uniknout.

Jednou v létě jsme byli na návštěvě u babičky ve Stockholmu. Konečně jsme měli navštívit stockholmskou ZOO Skansen, maminka nám to dlouho slibovala. Těšil jsem se na ten výlet už několik týdnů. Nemohl jsem myslet na nic jiného. Když jsem se dočkal nedělního rána, byl jsem tak nervózní, že jsem do sebe sotva dokázal nasoukat snídani. Miloval jsem zvířata a už dávno jsem toužil mít vlastního psa. Nebo kočku. Nebo aspoň morče. Bylo mi osm a měl jsem jít poprvé v životě do ZOO.

Slunce svítilo a maminka byla ve skvělé náladě.

U snídanež zhltna svůj krajíc chleba a lačně vypila hrnek kávy. Jako by chtěla taky co nejdřív vyrazit.

– *To bude krása, vidět všechna ta zvířata, vidíte, děti?*
A Skansen je překrásné místo!

Poklízela v kuchyni, chystala věci na cestu a zpívala si spolu s písničkou z rádia. Připravovala k svačině to-pinky, salát, sýr a šunku, přelávala do lahví džus a z ba-biččina mrazáku vzala pár skořicových šneků.

– *Vezmeme si s sebou svačinu a poobědváme někde na lavičce. Od restaurace Solliden je překrásný výhled na celé město, to budete koukat! To si to užijeme!*

Rychle odešla do koupelny a nalíčila si své krásné, dlouhé řasy, takže se zdály ještě delší. Seděl jsem na zavřené záchodové míse a obdivně pozoroval, jak se zkrášluje.

– *Ty máš tak krásné oči, mami.*

– *Myslíš? zasmála se potěšeně. Děkuju ti, zlatíčko!*

Babička už se na takový výlet necítila, tak jsme měli jet s tetou Rut a s bratrancem Stefanem, který byl o několik let starší než já. Teta Rut žila stejně jako maminka bez muže. Manžel tetu opustil, protože se zamiloval do své sekretářky. Dřív bydleli jako rodina ve velké vile na poloostrovu Saltsjöbaden a žili si „na vysoké noze“, jak se o tom maminka vyjádřila. Po rozvodu se tetička se Stefanem přestěhovali do bytu na Öster-malmu.

Jeli jsme vlakem, babička bydlela kus za městem. S každou stanicí, kterou jsme nechali za sebou, jsem byl nervóznější. Měl jsem co dělat, abych vydržel klid-ně sedět. Moji sourozenci si povídali s maminkou, ko-mentovali všechno, co bylo vidět z okna, i lidi prochá-zející po peronech, když vlak zastavil ve stanici. *Podívej na ten legrační klobouk! Kde teď jsme? Viděls toho opilce? Kdy už tam budeme? Jé, to je ale krásné štěňátko!*

Nemohl jsem se soustředit. Chtěl jsem jenom tiše se-dět, dokud nebudeme na místě.

Po chvíli, která se mi zdála jako celá věčnost, jsme dorazili na stockholmské Hlavní nádraží. Tam jsme předsedli na autobus jedoucí na Staré Město. Vystoupili jsme na nábreží a odtud jsme chtěli jet trajektem. Maminka nesnášela metro. Říkala, že to tam páchne. A že je tam tolik divných lidí.

Maminčina sestra na nás už se Stefanem čekali na náplavce. Maminka s tetou se objaly, já a moji sourozenci jsme si s nimi podali ruce. Nevídali jsme se moc často, jenom několikrát do roka. Stefan se tvářil, že nás rád vidí, a mně se tím trochu ulevilo. Byl jsem před setkáním nervózní.

Nastoupili jsme na loď a my děti jsme zůstaly venku na palubě. Slunce svítilo a voda se překrásně třpytila. Bylo to v květnu, léto za dveřmi a já měl jít po prázdninách do druhé třídy. Stáli jsme se Stefanem vedle sebe, nakláněli se přes zábradlí a pozorovali věže a domy Starého Města a jeho úzké uličky, které nám postupně mizely z dohledu.

Maminka s tetou se usadily uvnitř, aby unikly větru. Obě měly vyčesané vlasy ozdobené šátkem, Rut jasně modrým a maminka růžovým. To byla její oblíbená barva. Oblékla si dnes přiléhavou černou sukni a krátké růžové sáčko s velkými knoflíky. Byl jsem na maminku pyšný. Moc jí to slušelo. Rut vypadala mnohem starší, i když věkový rozdíl mezi nimi byl minimální. Maminka byla štíhlá a působila mladistvěji. Těšilo mě, že je tak veselá.

A brzy jsem měl doopravdy spatřit všechna ta zvířata, která jsem zatím znal jenom z obrázků nebo z televize. Zdálo se to neuvěřitelné.

Najednou byla zoologická zahrada před námi. Stefan ukázal k vedlejšímu zábavnímu parku. *Koukej, horská dráha. Vidíš? Byl jsem tam už mockrát. Vypadá děsivě, že jo?*

Přikývl jsem. Nikdy jsem tam nebyl, ale právě teď mi to nepřipadalo důležité. Těšil jsem se do Skansenu.

Lod' přirazila ke břehu a cestující vystoupili. Byla tam spousta lidí a v davu před lunaparkem jsem se skoro ztratil. Z ničeho nic mě někdo chytil silně za rameno.

Kam se ženeš? sykla maminka nazlobeně. Najednou ten zlý tón, přestože se ještě před chvilkou smála. *Musíš se nás držet, rozumíš?*

Žaludek se mi stáhl. Ten pocit jsem dobře znal. Snažil jsem se mu uniknout, vytěsnit ho. Vždyť jsme byli skoro na místě! Pokusil jsem se říct něco vtipného Stefanovi, snažil jsem se tvářit normálně. Teď si to užijeme. Tak dlouho jsem se na to těšil. Uvnitř na mě čekají všechna ta zvířata.

Před vchodem jsme se zařadili do fronty. Mamince ztuhl obličej. Před námi bylo nejmíň třicet lidí a my byli ve frontě poslední. Byl jsem čím dál nervóznější. *Určitě to nebude trvat dlouho, mami. Nemám ti vzít tu tašku?*

Na obloze zářilo slunce, bylo teplo a nezdálo se, že by ostatním okolo vadilo, že musí čekat. Povídali si, smáli se a vtipkovali. Přál jsem si, aby maminka dokázala být taky tak bezstarostná.

Fronta postupovala pomalu. Rut si přepudrovala nos. Maminka si zapálila cigaretu. *Panebože, proč to tak trvá? Co tam ve předu dělají?*

Když jsme konečně prošli turniketem, museli jsme všichni na záchod. Byl jsem však tak nervózní, že jsem se nedokázal ani vyčurat.

Areál ZOO se rozkládal na kopci a my se vydali po cestě vzhůru. Vzápětí se před námi objevil stánek se zmrzlinou a Rut se zastavila.

– Žvu všechny na zmrzlinu! Posadíme se tu a nabereme síly. Potom se vydáme nahoru. Skansen je opravdu velká ZOO

a zabere nám spoustu času, než ji celou obejdeme, víte, děti? Hned o kousek výš jsou sloni. Než k nim dorazíme, musíte mít zmrzlinu snědenou, aby vám ji nevyfoukli před nose! Dejte si, jakou chcete!

Když se maminka usadila ke stolku s šálkem kávy a vanilkovou zmrzlinou, konečně se zase usmívala.

– *Přesně tohle jsme teď potřebovali*, řekla a vrhla vděčný pohled na Rut.

Nálada se hned zlepšila a já si oddychl.

Při vybírání zmrzliny jsem byl nejdřív opatrný a neodvažoval jsem se objednat si točenou v kornoutu, na kterou jsem měl největší chuť. Ale teta byla neoblomná a naléhala, dokud jsem si nezvolil právě tu. Muž v okénku na mě mrkl a natočil mi do kornoutu tolik zmrzliny, že jsem tak velkou porci ještě nikdy neviděl. Vzal jsem od něho kornout horlivě oběma rukama. Byla to míchaná čokoládová a vanilková, chutnala božsky. Točenou zmrzlinu jsem měl jenom párkrát v životě a bylo to to nejlepší, co jsem si dovedl představit. Posadil jsem se ke stolku vedle maminky.

Když jsem se podíval směrem ke vstupu do pavilonu slonů, pocítil jsem chvění v celém těle. Už za chvíli. Všechny děti si daly stejnou zmrzlinu jako já, ale když jsem se rozhlédl okolo, s uspokojením jsem uviděl, že ta moje je opravdu ze všech největší. Bratranec jako by mi četl myšlenky, z ničeho nic vykřikl:

– *Kdo má největší?*

Stefan se naklonil dopředu, abychom mohli zmrzliny porovnat. Napůl jsem vstal, abych mu vyšel vstříc. Ve své horlivosti jsem ale strčil do maminčina šálku s kávou. Spadl jí ze stolku rovnou do klína. Ještě teď slyším její zlostný výkřik, když jí horká káva začala stékat po sukni a holých nohou. Vyskočil jsem tak prudce, až zmrzlina z kornoutu spadla na zem.

– *Co to ksakru děláš!* vyjekla a v následující vteřině propukla ve strašlivý pláč.

Rut byla hned u ní a snažila se jí sukni očistit papírovými ubrousky ze stojánku na stole a zároveň ji uklidnit. *Ale no tak, však to nebude tak zlé. Tady to osušíme a potom zajdeme na záchod a vodou to trochu dočistíme. Na sluníčku ti to rychle uschne, uvidíš.*

My děti jsme seděly tiše a vyděšeně pozorovaly, jak maminka pláče, lituje se a nadává. *Proč se musí vždycky všechno pokazit? To nám nemůže být chvíli prostě dobře?* Všiml jsem si, že lidé u okolních stolků maminku překvapeně a vyděšeně pozorují.

A potom jsem si s hrůzou uvědomil, že mi něco stéká po nohou. Když si toho maminka všimla, rozzuřila se ještě víc.

– A ty se ještě k tomu počuráš jako nějaké mimino! Jako by nestačilo to, cos už udělal! Jako by to nestačilo, ty kluku jeden zatracenej! Všechno vždycky zkazíš – ano, všechno!

Zůstal jsem sedět na židli jako přimrazený, nemohl jsem se ani hnout. Prázdný kornout jsem ještě pořád svíral v ruce.

Celou cestu zpátky k babičce maminka nepromluvila ani slovo. Slony jsem neviděl. A do Skansenu nás už nikdy nevzala.

Nedělní ráno začalo v redakci Regionálních zpráv ve Visby celkem nenápadně. Nestávalo se často, aby tu Johan Berg musel trčet i v neděli, ale občas se to přece jenom přihodilo. Rozčilovalo ho, že právě dnes mu hlavní redaktor sdělil, že od nich žádný příspěvek nepotřebuje, protože hlavní redakce ve Stockholmu zvládne pokrýt celý vysílací čas. Sedět v redakci, když se vůbec nic neděje, připadalo Johanovi jenom jako příšerné mrhání zdroji. Ale snažit se pochopit organizační záležitosti Švédské televize je vážně marné, pomyslel si mrzutě. Strašně se potřeboval vyspat.

Právě teď seděl u psacího stolu s hrnkem kávy a obloženým chlebem. Snídal. Bezduše se houpal na židli a rozhlížel se po stísněné redakční místnosti. Přelétl pohledem police s knihami, počítače, tabuli i okna skýtající výhled do parku. Viděl hromady neroztříděných papírů, mezi nimi i mapu Gotlandu, která ukazovala místa, kam se pro reportáž nikdy nevypravili. Měl kvůli tomu špatné svědomí. Gotland byl sice největší švédský ostrov, vzdálenost mezi nejsevernějším výběžkem přilehlého ostrova Fårö a útesy Hoburgen až úplně na jihu však nepřesahovala sto osmdesát kilometrů a v nejširším místě měl ostrov od západu na východ sotva padesát kilometrů. A proto bychom měli dělat víc, říkal si Johan. Naše zpravodajství by mělo pokrývat větší plochu.

Jako reportér Regionálních zpráv sídlících ve Stockholmu, jehož působištěm byl Gotland, se celé roky potýkal s nedostatkem času i prostředků. Během poslední doby se to trochu zlepšilo. Redakce přesídlila ze zprášeného brlohu, kde začínal, do zrenovované budovy rozhlasu a televize. Z centra města to bylo jenom deset minut pěšky. Místnosti byly vybavené účelně, ale budou muset změnit své staré návyky. Pracovat strukturovaněji, víc se soustředit na dosažení cíle a vytvořit si jasnou strategii. Dosud postupovali většinou bez dlouhodobějšího plánu. Většinou mohli on a kameramanka Pia Liljová sami rozhodovat o tom, na čem budou pracovat, ale vzhledem k tomu, že byli na celou redakci jenom dva, nezbýval jim čas na potřebné rešerše. Šéfredaktor Max Grenfors ve Stockholmu od nich požadoval jeden vstup denně. Bez výjimky, aby s tím mohl počítat a pohodlně zaplnil své vysílání. Nejlépe dvouminutový, přiměřeně aktuální, přiměřeně nedůležitý příspěvek, protože čím dál od Stockholmu se zpravodajství uchýlilo, tím méně naléhavé se zdálo. Tak to

alespoň viděl šéfredaktor. Kolikrát už se Johan pustil s Grenforsem do prudké hádky, aby vzbudil jeho zájem o problémy svého teritoria – venkovské problémy, jistě, ale i ty se dají zasadit do širšího kontextu.

Posadil se k počítači. Měli rozpracované jedno velice aktuální téma, které se dalo právě tak dobře aplikovat na Stockholm nebo na kteroukoli jinou část země – narůstající násilí mezi mládeží. Vyhledal portrét šestnáctiletého mladíka a zvětšil ho na celou obrazovku. Alexander Almlöv. Brutálně napadený a zbitý jednoho pozdního večera ve Visby před diskotékou. Zbitý tak, že leží na jednotce intenzivní péče v Karolínské nemocnici a i dva týdny po oné osudné noci balancuje mezi životem a smrtí. Pohádal se se spolužákem před diskotékou Solo Club na nábřeží, která pořádala zvláštní večer pro středoškoláky. Sjely se tam stovky mladých lidí z celého ostrova, a i když se alkohol naléval až od osmnácti let, venku popíjeli z domácích zásob všichni. Hádky začala nějakou roztržkou uvnitř v sále a vyhrotila se, když ochranka vykazala její účastníky ven a do sporu se vmísili další kluci. Skončilo to tím, že Alexander utekl před útočníky až do přístavu, kde ho za kontejnery ztloukli do bezvědomí. Stopy ran a kopanců měl po celém těle i na hlavě. Když ztratil vědomí, nechali ho ležet na místě. Několik kamarádů ho tak našlo o pár minut později. Nejspíš mu zachránili život. Pokud byl tedy opravdu zachráněný. Jestli přežije, je pořád nejisté.

Případů násilí mezi mládeží v posledních letech značně přibývalo a zároveň stoupala i jejich brutalita. Častější při nich bylo užití zbraní – nožů, obušků a tu a tam i střelné zbraně. Johan chtěl natočit reportáž o narůstajícím násilí a o možných příčinách tohoto vývoje. Ke rvačkám mezi mladými docházelo na Gotlandu převážně v létě, kdy ostrov zaplavili turisté. Mezi mládeží

bylo Visby oblíbené pro slunečné počasí, dlouhé písečné pláže i noční život.

– Ahoj.

Překvapeně zvedl oči od novinových výstřižků. Vůbec nepostřehl, že Pia vešla do místnosti.

Se zívnutím se posadila ke svému psacímu stolu naproti Johanovi a zapnula počítač.

– To je taková otrava, pracovat v neděli. Máme dneska vůbec co dělat?

– Vypadá to, že ne. Jsi unavená?

Chvilku ho pozorovala svýma silně nalícenýma očima. Měla roztržitý pohled.

– No, moc jsem toho nenaspala.

– Máš snad nějaký nový objev?

– Dalo by se to tak říct.

Pia měla v podstatě vždycky nějaký nový objev. Podle všeho byla nenasytitelná a na nezájem mužů si rozhodně nemohla stěžovat. Bylo jí šestadvacet, byla vysoká, štíhlá a černé vlasy jí ve sřápatém účesu trčely do všech stran. V pupku a v nose nosila piercing zdobený různobarevnými kamínky a oči si líčila bez nadsázky velice výrazně. Pro dnešek jí okolo nich vládla tyrkovost.

Johan byl rád, že se u něj nikdy o nic nepokusila, protože by stejně neměl zájem. Když spolu začali pracovat, měl už známost se svou velkou láskou Emmou Winarvovou, se kterou se mezitím stačil oženit.

– Znáš ho? zeptal se.

– Nejspíš ne. Má ovčí farmu na jihu ostrova. Je to takový poustevník. Ale zatraceně sexy frajer s parádními svaly. A sálá z něj energie.

Hleděla nepřítomně před sebe, jako by se zasnila.

– Jak jste se seznámili?

– Projížděla jsem jednou brzy ráno kolem jeho ohrad a v jedné stály stovky jehňat ve svitu vycházejícího slun-